

Tatiana Ronginska

METODA SYSTEMOWEGO OPISU KOMPETENCJI PROFESJONALNYCH

Streszczenie

W artykule przedstawiono analizę pojęcia kompetencji przy pomocy pięciowymiarowej metody opisu systemowego (pentabazy). Na początku artykułu omówiono teoretyczne założenia metody opisowej oraz pokazano możliwości jej zastosowania na przykładzie analizy potrzeb, stereotypów oraz kategorii zdrowia psychicznego. W dalszej części opracowania przedstawiono treści pojęcia kompetencji z uwzględnieniem czterech linii analizy pentabazy: czasu, przestrzeni, energii i informacji. W zakończeniu pokazano możliwość zastosowania metody pięciowymiarowej dla opisu kluczowych kompetencji menedżerskich.

THE METHOD OF SYSTEM DESCRIPTION OF PROFESSIONAL COMPETENCE

Summary

This article contains an analysis of competence idea described with a five-dimensional method of the system description (pentabase). At the beginning of the article theoretical assumptions of the descriptive method were discussed as well as possibilities of using them were shown in the areas of: needs analysis, stereotypes and mental health categories. The second part of this paper is about the competence phenomenon including four lines of pentabase analysis: the time, the space, the energy and information. The crucial factor in this article is indicating different possibilities of the application of the five-dimensional method to create some descriptions of important managerial competences.

Elżbieta Perzycka

W POSZUKIWANIU GENTRYFIKACJI WARSZTATU PRACY NAUCZYCIELA W ŚRODOWISKU SIECIOWYM – UWARUNKOWANIA TEORII POZNANIA ROZPROSZONEGO UCZENIA SIĘ

Streszczenie

Nauczyciel jest ważnym źródłem wiedzy dla ucznia. Głównie jego kompetencje i jego reprezentacja w umyśle ucznia rozstrzygają o sukcesie procesu edukacyjnego. Zmiany jakie następują zmuszają nauczyciela do przyjrzenia się sobie i temu co może zaoferować swoim uczniom. W procesie edukacji, nauczyciel uczy się, wraz z uczniami, rozpoznać, rozumieć, przyjmować Internet jako środowisko uczenia się i nauczania. Nowe środowisko wskazuje na inny warsztat pracy nauczyciela. Teoria poznania rozproszonego uczenia się wskazuje nam drogę poszukiwań.

IN SEARCH OF THE GENTRIFICATION OF TEACHER'S WORK IN THE INTERNET ENVIRONMENT – THE CONDITIONS OF THE THEORY OF RECOGNITION OF DIFFUSED STUDYING

Summary

The teacher is an important source of knowledge for his pupils. His competence and representation in the pupil's mind determine, to a large extent, the success of the educational process. Today's changes force teacher to look into himself and to consider what he offers to students. In the process of education, the teacher learns, together with the pupils, to recognize, understand and accept the Internet as the environment for learning and teaching. The new environment requires new methods of the teacher's work. The diffused studying theory leads us to a new way of research.

OTWARTE ZASOBY NARZĘDZIEM WSPIERAJĄCYM KREATYWNOŚĆ EDUKACYJNYCH DZIAŁAŃ

Streszczenie

Narastający kryzys ekonomiczny gospodarek Zachodu oraz gwałtowne przemiany ICT (*Information and Communication Technology*) skłaniają do refleksji nad modelem i formami funkcjonowania edukacji w neoliberalnym modelu państwa. Artykuł przedstawia możliwości wykorzystania wolnego i otwartego oprogramowania, wolnej kultury, zasad licencji CC (*Creative Commons*) oraz otwartych zasobów edukacyjnych we wspieraniu procesu dydaktycznego z wykorzystaniem ICT. Wskazuje również na zidentyfikowane zagrożenia tych rozwiązań. Podkreśla znaczenie stymulowania innowacyjności i kreatywności jako głównych wyznaczników sukcesu w kształceniu.

OPEN RESOURCES AS A TOOL SUPPORTING CREATIVITY OF EDUCATIONAL ACTIVITIES

Summary

The growing economic crisis in the economies of the West and the rapidly changing Information and Communication Technology (ICT) prompt to reflect on the model and forms of functioning education in the neo-liberal model of the state. The article presents possibility to use free and open software, free culture, principles of Creative Commons (CC) license and open educational resources in support of the educational process using ICT. It also points out the identified risks of these solutions. The text highlights the importance of stimulating innovation and creativity as key determinants of success in education.

Aneta Klementowska

ZAŁOŻENIA SZKOLNEGO PORADNICTWA ZAWODOWEGO W UNII EUROPEJSKIEJ W ODNIESIENIU DO ROZWIĄZAŃ POLSKICH

Streszczenie

Aktualna, stosunkowo trudna sytuacja na europejskim rynku pracy spowodowała wzrost zainteresowania poradnictwem zarówno zawodowym, jak i edukacyjnym. Artykuł zawiera zestawienie wybranych dokumentów regulujących kwestie poradnictwa, doradztwa zawodowego, jak również praktyki w zakresie szkolnego poradnictwa edukacyjno-zawodowego. Kluczowe, zwłaszcza teoretyczne rozwiązania poszczególnych państw są zbliżone, zauważalne są jednak różnice w działaniu praktycznym (dotyczy to również rozwiązań stosowanych na gruncie polskiego poradnictwa).

THE ASSUMPTIONS OF SCHOOL OCCUPATIONAL COUNSELLING IN THE EUROPEAN UNION WITH RESPECT TO THE SOLUTIONS APPLIED IN POLAND

Abstract

The relatively difficult present situation on the European labour market has resulted in increasing interest on counselling, both occupational and educational one. This article comprises a specification of selected documents regulating the questions of guidance, occupational counselling, as well as the practice of school educational and occupational counselling. The key solutions, especially the theoretical ones, as applied by individual states, are similar to one another, however some differences are observable as far as practical activities are concerned (this also refers to solutions applied on the basis of Polish guidance).

Anna Pogorzelska

KSZTAŁTOWANIE KOMPETENCJI SPOŁECZNYCH UCZNIÓW SZKÓŁ ZAWODOWYCH – POMIĘDZY WIZJĄ A PRAKTYKĄ SZKOLNĄ

Streszczenie

Kompetencje społeczne obejmują zakres zachowań, które przygotowują człowieka do skutecznego uczestniczenia w życiu społecznym i zawodowym. Stanowią one jedną z kompetencji kluczowych wprowadzanych w system edukacji. W artykule analizowana jest kwestia, w jakim zakresie problem kształtowania kompetencji społecznych uwzględniany jest w procesie kształcenia zawodowego.

DEVELOPING THE SOCIAL COMPETENCES AMONG VOCATIONAL SCHOOLS STUDENTS – BETWEEN CONCEPT AND EDUCATIONAL PRACTICE

Summary

Social competences contain the scope of behaviours which allow a person to effectively participate in social and professional life. They also play a crucial role in educational system. The aim of the article is to answer the question on what scale social competences are included into vocational training.

BARIERY DZIAŁALNOŚCI EDUKACYJNEJ W ZAKŁADACH PRACY

Streszczenie

Analiza stanu edukacji w zakładach pracy wskazuje na istotne zaległości w tym obszarze. Brak rozwiązań systemowych powoduje, iż postulat dotyczący tworzenia warunków dla aktywności edukacyjnej pracowników w sferze deklaracji cieszy się szerokim poparciem, jednak w praktyce występują duże rozbieżności w jego realizacji. Dlatego też wskazana problematyka stała się inspiracją do podjęcia badań własnych poświęconych edukacji w zakładach pracy, których wybrane wyniki zostały zaprezentowane w niniejszym opracowaniu.

EDUCATIONAL ACTIVITY BARRIERS IN WORKPLACES

Summary

The analysis of the state of education in workplaces allows to indicate essential delays in this area. The biggest problem which appears in Poland is creating profitable conditions to realize adults' continuing education. There is a lack of systemic solutions in this area. It makes the postulate of creating conditions for workers' educational activity to be supported only in theory. In practice there are a lot of differences in realizing the above mentioned postulate. That is why this issue became an inspiration to undertake research of education in workplaces, which results are presented in this study.

Ewa Wojtowicz

CELE ŻYCIOWE ORAZ KONCEPCJE CECH, A SATYSFAKCJA Z PIERWSZEJ PRACY KOBIEC I MĘCZYCZYN

Streszczenie

Pierwsza praca jest wydarzeniem znaczącym w życiu człowieka: nabywamy nowe umiejętności, ale także ze względu na brak doświadczenia jesteśmy narażeni na popełnianie wielu błędów. Dzięki pracy zaspokajamy wiele potrzeb i realizujemy cele życiowe. Według Carol Dweck ludzie różnie podchodzą do wykonywanych zadań i rozwoju umiejętności. Teoretycy stałości wierzą w niezmienność cech, podczas gdy teoretycy zmienności uważają, że cechy podlegają zmianie, jeśli tylko włożą się wysiłek w zadanie i poszukiwanie właściwych strategii rozwoju umiejętności. Autorzy teorii autodeterminacji dokonują podziału celów życiowych na zewnętrzne (np.: władza, pieniądze) i wewnętrzne (np.: miłość, cele prospołeczne). Zakładano, że istnieją związki między przekonaniami, wartościowaniem różnych celów, a satysfakcją z pierwszej pracy. Okazuje się, że zadowolenie z pracy nie zależy od przekonań o naturze cech. Kobiety są mniej usatysfakcjonowane pracą niż mężczyźni, szczególnie wśród osób o orientacji na cele zewnętrzne.

PERSONAL GOALS, CONCEPTIONS OF ATTRIBUTES AND FIRST JOB SATISFACTION MEN AND WOMEN

Abstract

The aim of the study was to answer whether self – implicit theories and personal goals are connected to the overall first job satisfaction. When people start their first job they are facing the reality of making a lot of mistakes and developing new skills. The employment helps them also to realize their personal goals. Carol Dweck in her motivational model distinguishes two basic peoples` beliefs. Entity theorists believe their abilities are fixed and cannot be changed, whereas incremental theorists assume that they can improve it through making an effort and looking for successful strategies to develop their skills. The Self – determination theory describes two types of personal goals – intrinsic (e.g. affiliation, love, community felling, personal development) and extrinsic (e.g. fame, money, attractiveness). It was assumed that there is a link between these different types of beliefs, personal goals and the first job satisfaction, based on the characteristic of the first employment. The findings have shown that the first job satisfaction may not depend on the individual`s beliefs. The research demonstrates that woman are more dissatisfied than man, particularly among people with higher level of extrinsic goals.

POCZUCIE WŁASNEJ WARTOŚCI JAKO POTENCJAŁ JEDNOSTKI

Streszczenie

Przedmiotem rozważań w artykule jest samoocena. W opracowaniu ukazano czynniki determinujące samoocenę oraz przykładowe narzędzie służące do określenia jej wymiaru. Pokazano skutki i konsekwencje zawyżonej i zaniżonej samooceny. Na podstawie wyników badań wskazano na różnice pomiędzy kobietami i mężczyznami dotyczące własnego poczucia wartości. Dokonano także próby pokazania zagrożeń, jakie niesie niska samoocena dla specyficznej grupy respondentów, jaką są młodzi, inteligentni (studiujący) ludzie w przedziale wiekowym od 20 do 22 lat.

SELF-ESTEEM AS THE HUMAN POTENTIAL

Summary

In the article a self-esteem is a subject of deliberations. In the study, some determinants of the self-esteem and short psychological measurement tool were described; certain effects and consequences of the high and low self-esteem were also shown. Examinations prepared for the purposes of this article indicate differences between women and men in area of their self-esteem. The crucial factor in this article is indicating the threats of low self-esteem for the certain group of respondents (young, intelligent (studying), age: from 20 up to 22 years old).

ZAINTERESOWANIE UCZNIÓW SZKÓŁ ZAWODOWYCH ELASTYCZNYMI FORMAMI ZATRUDNIENIA I ORGANIZACJI PRACY. RAPORT Z BADAŃ

Streszczenie

W artykule przedstawiono stanowisko uczniów szkół zawodowych odnośnie stosowania – w trakcie nauki, jak i po zakończeniu edukacji – elastycznych form zatrudnienia i organizacji pracy. Zaprezentowano opinie badanych na temat m.in. zalet i wad powyższych form oraz szans i barier ich rozwoju. Analiza podjętej problematyki została wzbogacona o poglądy pracodawców i przedstawicieli instytucji rynku pracy. W opracowaniu wykorzystano wyniki pochodzące z badań: „Przygotowanie uczniów szkół zawodowych do elastycznych form zatrudnienia i organizacji pracy”. Badania były finansowane ze środków na naukę w latach 2009-2010 jako projekt badawczy promotorski (Grant MNiSW Nr N N106 019236). Objęto nimi m.in. 630 uczniów szkół zawodowych: zasadniczych szkół zawodowych, techników i szkół policealnych.

VOCATIONAL SCHOOL STUDENTS AND THEIR INTEREST IN FLEXIBLE FORMS OF EMPLOYMENT AND WORK ORGANISATION. STUDY REPORT

Summary

The following article presents the position of vocational school students in terms of taking advantage – during and after their education – of flexible forms of employment and work organisation. The surveyed students have stated their opinion on, among others, advantages and disadvantages of the abovementioned subjects as well as opportunities and obstacles on the way of their development. The analysis of this subject-matter has been reinforced by the opinion of employers and representatives of labour market institutions. The content of this elaboration is based on the results of the following study: „The preparation of vocational school students to flexible forms of employment and work organisation”. The study was financed with educational funds covering the years 2009-2010 as an academic research promoter project (MNiSW grant No N N106 019236). Among other surveyed participants, it involved 630 students from vocational schools: basic vocational schools, secondary vocational schools and post – secondary schools.

Jan Janiga

**ROZWÓJ ZAWODOWY JEDNOSTKI I JEGO PROBLEMY W ŚWIETLE
BADAŃ INDYWIDUALNYCH LOSÓW ZAWODOWYCH POKOLENIA PO-
LAKÓW NA PRZEŁOMIE XX I XXI WIEKU**

Streszczenie

Artykuł porusza zagadnienie rozwoju zawodowego i jego znaczenie dla całokształtu rozwoju człowieka, począwszy od marzeń zawodowych w wieku przedszkolnym aż do osiągnięcia wieku emerytalnego. Przedstawione zostały, na przykładzie indywidualnych losów zawodowych, problemy w wyborze zawodu i szkoły zawodowej oraz uwarunkowania towarzyszące wykonywaniu zawodu przez określone osoby. Całość opisywanych zagadnień została przeanalizowana w kontekście twierdzeń wybranych teorii o rozwoju zawodowym człowieka.

PROFESSIONAL DEVELOPMENT OF AN INDIVIDUAL AND ITS PROBLEMS IN THE ASPECT OF THE RESEARCH OF INDIVIDUAL PROFESSIONAL CAREERS OF POLES BETWEEN THE 20TH AND 21ST CENTURIES

Summary

Article presents the issue of professional development and its importance for the overall human development, starting from the professional dreams in the infant school age until the retirement age. The problems in choosing a profession and professional education and conditions accompanying the exercise of the vocation by individuals have been presented basing on the examples of individual professional careers. The totality of described issues has been analyzed in the context of statements of selected theories concerning the career development.

Mirela Ścigaj

**KSZTAŁTOWANIE KULTURY BEZPIECZEŃSTWA W ORGANIZACJI, JAKO JEDNEJ
Z FORM ROZWOJU ZAWODOWEGO CZŁOWIEKA, W ASPEKCIE ROZWOJU KULTURY
EKONOMICZNEJ PAŃSTWA I WZROSTU GOSPODARCZEGO**

Streszczenie

Artykuł ukazuje współczesne podejście do bezpieczeństwa, ekonomii i rozwoju zawodowego człowieka w aspekcie kulturowym. Uwypukla te problemy, które nie są dostrzegane z powodu panujących stereotypów oraz nakreśla charakter tych zjawisk. Jest próbą pokazania relacji występujących pomiędzy kulturą bezpieczeństwa a ekonomicznym aspektem funkcjonowania przedsiębiorstwa.

**FORMATION OF THE CULTURE OF THE SAFETY AT THE ORGANIZATION, AS ONE OF THE
FORMS OF THE PROFESSIONAL DEVELOPMENT, IN THE ASPECT OF THE ECONOMICAL
DEVELOPMENT OF THE STATE AND ECONOMIC GROWTH**

Summary

The article presents the current approach to safety, economy and the professional development in the cultural aspect. It stresses those problems which are not perceived because of the stereotypes and defines the character of these phenomena. It is an attempt to show the relations occurring between the culture of safety and economical aspect of the functioning of the enterprise.

Helena Vidová
Dagmar Babčanová

POSITION OF UNIVERSITY GRADUATES IN THE LABOUR MARKET OF THE SLOVAK REPUBLIC

Abstract

The paper describes and discusses current situation and possibilities of university graduates in terms of requirements and needs of the labour market in the Slovak Republic. Direction and priorities of employers are shown on the basis of surveys focused on the employer's interest in graduates. Views of former graduates are transmitted with respect to this issue. Evaluation of universities and their faculties by the Academic Ranking and Rating Agency (ARRA) forms the basis for employment of graduates by the employers. According to contribution of fundamental factors to a good position of university graduates in the labour market, results of used surveys are mainly related to the Faculty of Materials Science and Technology of the Slovak University of Technology in Bratislava (STU), because both authors work at the Faculty of Materials Science and Technology (MTF).

SYTUACJA ABSOLWENTÓW WYŻSZYCH UCZELNI NA SŁOWACKIM RYNKU PRACY

Streszczenie

W artykule przedstawiono i omówiono bieżącą sytuację i możliwości osób z wyższym wykształceniem w zakresie wymagań i potrzeb rynku pracy w Republice Słowackiej. Cele i priorytety pracodawców są opisane na podstawie badań koncentrujących się na wymaganiach pracodawców wobec absolwentów. Oceny absolwentów są przeprowadzane w odniesieniu do tej kwestii. Oceny uczelni i ich wydziałów przeprowadzane przez Academic Ranking and Rating Agency (ARRA) stanowią podstawę do zatrudniania absolwentów przez pracodawców. Wpływ podstawowych czynników na dobrą pozycję absolwentów uniwersytetów na rynku pracy był przedmiotem badań przeprowadzonych głównie na Wydziale Inżynierii Materiałowej i Technologii Słowackiego Uniwersytetu Technicznego w Bratysławie (STU), stanowiącego miejsce pracy autorów artykułu.

Ján Stebila

WSTĘPNE WYNIKI NATURALNEGO EKSPERYMENTU PEDAGOGICZNEGO

VSTUPNÉ VÝSLEDKY PRIRODZENÉHO PEDAGOGICKÉHO EXPERIMENTU

Abstrakt

V článku sa venujeme zisťovaniu vstupných výsledkov miery používania multimediálnych učebných pomôcok v technických odborných predmetoch na základných školách v Slovenskej republike. Pre zisťovanie stavu bol navrhnutý výskum, kde sa potrebné informácie zisťovali prostredníctvom výskumného nástroja, vstupného didaktického testu. Výsledky, ktoré sme dostali pomocou Wilcoxonovho dvojvýberového t-testu potvrdili, s výnimkou základnej školy III. a IV, že medzi súborom 1. a súborom 2. na začiatku výskumu bol štatisticky významný rozdiel vo vedomostnej úrovni žiakov v predmete Technika.

PRIMARY RESULTS OF THE NATURAL PEDAGOGICAL EXPERIMENT

Summary

The article presents the results of the research concerning the introduction of multi-medial teaching aids in teaching of the technical vocational subjects in primary schools in the Slovak Republic. A specific didactical test has been designed as an instrument to carry out the research. The results of the research have been analysed by the Wilcoxon test and appeared to be statistically important and varied for the level of knowledge about the technics subject for the 3rd and 4th grades of the primary schools.

Piotr Pilch

EWOLUCJA DENOTACJI I KONOTACJI POJĘCIA „PROFESJI”

Streszczenie

W artykule omówiono ewolucję denotacji i konotacji pojęcia profesji w języku angielskim i w języku polskim. Autor dokonuje historycznej analizy pojęcia profesji w oparciu o słowniki języka angielskiego oraz publikacje z zakresu socjologii profesji. Wskazuje na zmiany znaczenia tego pojęcia oraz skojarzeń z nim związanych. Podkreśla sprzeczności związane są z zakresem jego stosowania do wszystkich zawodów lub tylko do nielicznych (prawo, medycyna, teologia i ewentualnie wojskowość). Słowo "profesja" i słowa od niego pochodzące są w języku polskim zdecydowanie rzadziej używane niż w języku angielskim i budzą ambiwalentne skojarzenia. Wynika z tego potrzeba bardziej precyzyjnego jego zdefiniowania w polskim piśmiennictwie naukowym.

THE EVOLUTION OF DENOTATION AND CONNOTATION OF THE TERM “PROFESSION”

Summary

The article discusses the evolution of denotation and connotation of the term “profession” in both English and Polish language. The author makes a historical analysis of this term in relation to English language dictionaries as well as publications related to the sociology of profession. He points at the changes in the meaning of this particular term and those associated with it. He also emphasizes the contradictions related to the use of the term in all or selected professions (law, medicine, theology, and perhaps military). The word “profession” and those which derive from it are without doubt less frequently used in Polish than in English, and they often provoke ambivalent connotations. This results in the need for a more precise definition of the term in the Polish academic writing.

Marek Rybakowski

DESKRYPCJA OKREŚLEŃ W TEORII I PRAKTYCE KULTURY I BEZPIECZEŃSTWA PRACY

Streszczenie

Autor podejmuje próbę uporządkowania (w praktyce terminologicznej) określeń – definicji pojęć z zakresu kultury i bezpieczeństwa pracy. Przedstawia deskrypcję – w kolejności alfabetycznej - określeń dla stanowiska pracy, klimatu bezpieczeństwa, kultury pracy, pedagogiki prewencji, poczucia bezpieczeństwa, postaw dominujących w bezpieczeństwie pracy oraz jego poziomu. Przedstawia również prakseologię jako metodę nauki o bezpieczeństwie pracy. Definiuje stabilizację i użyteczność zawodową.

DESCRIPTIONS OF THE EXPRESSIONS IN THE THEORY AND PRACTICE OF THE CULTURE AND SAFETY OF WORK

Summary

The author attempts to organize the terms (in the terminology practice) - the definitions of concepts concerning the culture and safety of work. In the alphabetical order, he presents the description of the definitions of the work place, safety climate, culture of work, pedagogics of prevention, sense of security, the prevailing attitudes in the work safety and its level. He also shows the praxeology as the method of research about job security; defines the stability and professional utility.